

Rahoitusta monitieteiselle tutkimushankkeelle

"1905": Suuren murroksen ulottuvuudet

Hanke

Tänä vuonna tulee kuluneeksi sata vuotta Suomen demokratisoitumisen dramaattisimman murroksen alkamisesta. Lyhyessä ajassa Suomi siirtyi Euroopan vanhakantaisimmasta säätyedustuslaitoksesta yksikamariseen, miesten ja naisten yleisellä ja yhtäläisellä äänioikeudella valittuun eduskuntaan. Ainutlaatuisen perinpohjaisella mullistuksella oli laajoja poliittisia ja kulttuurisia vaikutuksia. Niitä ja niiden myöhempää välitöntä ja välillistä merkitystä on kuitenkin tutkittu vain osittain. Muutoksen eri puolia ei ole arvioitu nykyhetken kannalta.

Koneen Säätiö on valmis rahoittamaan monitieteistä humanistis-yhteiskuntatieteellistä hanketta vuonna 1905 puhjennun suuren murroksen eri ulottuvuuksien tutkimiseksi. Kysymykseen ei tule vain politiikka vaan myös muut kulttuurin alat ja instituutiot: kieli, kirjallisuus, kuvataide, uskonto ja kirkko, kasvatus, akateeminen tutkimus jne.

Muutamia esimerkkejä monista mahdollisista aiheista ovat itse murros kollektiivisen toiminnan huipentumana tai politiikan poikkeustilana ja kulttuurisena käännekohtana; äänestäminen ideana ja toimintana; naiset ja politiikka; julkisuuden luonteen muutos; vuoden 1905 tulkinat (onko vuosi 1918 vaikuttanut niihin?); kielellinen variaatio ja siihen suhtautuminen; poliittiset käsitteet ja niiden merkitysten muutokset myös suhteessa kielelliseen esiintymisympäristöön (esim. yleinen äänioikeus, edustus tai parlamentarismi); poliittinen retoriikka sekä hallinnon kieli ja sen mahdollinen murros eli miten kieli rakenteisesti murrosta ja miten murros ilmeni kielellisesti; vertailut muihin maihin, joissa demokratisoituminen on tapahtunut pitemmän ajan kuluessa; "kansaa" ja sivistyneistöä koskevien käsitysten muutos suomen- ja ruotsinkielisten keskuudessa, politiikassa, kirjallisuudessa (esim. ns. kansankuvan murroksen uudelleenarviointi) ja kansallisissa tieteissä sekä muussa tutkimuksessa; merkitys nykyiselle suomalaiselle poliittiselle kulttuurille.

Voi myös kysyä, miten laajalle murros ulottui. Millaisia katkoksia ja millaista jatkuvuutta se sisälsi?

Kaksi- tai kolmivuotiseen hankkeeseen on varattu apuraha 2-4:lle mieluiten tohtorin tutkinnon jo suorittaneelle tutkijalle sekä erillinen summa muihin tutkimuksesta aiheutuviin kuluihin. Tohtoreille apuraha on suuruudeltaan 1 800 €/kk ja mahdollisille väitöskirjan tekijöille 1 600 €/kk. Tutkijan on käytettävä apurahasta vähintään 10 % vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen.

Hakumenettely

Hakuprosessi toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa tutkijaryhmiä pyydetään toimittamaan Koneen Säätiön hallitukselle lyhyt, 3-6 liuskan mittainen aiesuunnitelma 15.4.2005 mennessä postitse tai sähköpostitse. Toukokuun 15. päivään mennessä Koneen Säätiön nimeämät asiantuntijat valitsevat ne suunnitelmat, joita he pitävät erityisen kehittämiskelpoisina. Lopulliset tutkimussuunnitelmat pyydetään lähettämään Koneen Säätiön normaalin apurahanhakumenettelyn mukaisesti, 30.9.2005 mennessä. Koneen Säätiön osoite on Tehtaankatu 21 B 49, 00150 Helsinki ja sähköposti koneensaatio@koneensaatio.fi.

Aiesuunnitelman sisältö

Aiesuunnitelma on vapaamuotoinen. Siihen tulee sisällyttää hankkeen perusideat ja alustava selostus asetelmasta ja aineistoista sekä hankkeeseen osallistuvista tutkijoista (mukaan lukien yhden sivun mittaiset tiivistelmät CV:istä ja julkaisuluetteloista). Suunnitelmasta tulee ilmetä, miten tutkimusprosessin monitieteisyyden problematiikkaa tullaan käsittelemään. Lisäksi siitä tulee ilmetä hankkeen aikataulu ja rahoituksen tarve kahden tai kolmen vuoden aikana eriteltyinä henkilökohtaisiin apurahoihin ja muihin kuluihin. Suunnitelma liitteineen toimitetaan kolmena kappaleena. Sen voi lähettää myös sähköisessä muodossa.

Lisätiedot: Toimistopäällikkö Hilka Salonen, puh. 09 260 0617, hilka.salonen@koneensaatio.fi